

Zhruba u 75–80 % pacientů dochází k rozvoji onemocnění charakteru SLE. Průběh bývá často závažný a příznaky začínají již v dětství (5, 7). Oproti tomu deficity C4a a C4b jsou podstatně častější a také jsou dávány do souvislosti s rozvojem autoimunitních onemocnění (11). U postižených jedinců byla popsána predispozice zejména ke vzniku SLE, ale například také sklerodermie, celiakie, vaskulitid, IgA nefropatie či subakutní sklerózující panencefalitidy (5, 7).

Také deficiencie C3 složky, která se sekundárně rozvíjí i při deficitech faktorů H a I, může být asociována s autoimunitními projevy, zejména charakteru glomerulonefritidy či SLE (2, 5).

Vrozené poruchy komplementu sdružené s poruchami vývoje a malformacemi

Velmi vzácný 3MC (Malpuech, Michaels a Mingarelli-Carnevale) syndrom, charakterizovaný obličejovým dysmorfismem, rozštěpy rtů a patra, postnatální růstovou retardací, poruchou kognitivních funkcí a hluchotou, je způsoben homozygotní mutací v genu *MASP1* či v genech pro kolektiny (*COLEC10*, *COLEC11*). Zvýšený sklon k infekcím nebyl u pacientů s 3MC syndromem popsán (2,5). Některé heterozygotní missense mutace v genu pro C1r a C1s mohou být asociovány s periodontální formou Ehlersova-Danlosova syndromu (9, 12).

Tab. 1. Vrozené poruchy komplementového systému (2, 5, 8)

Deficience	dědičnost	publikovaný počet	projevy
C1q	AR	asi 70 případů	SLE, infekce
C1r/s	AR	asi 10 případů	SLE, infekce
C2	AR	1 : 20 000	SLE, infekce, často klinicky němý
C3	AR	asi 40 případů	infekce pyogenní a neisseriové, glomerulonefritidy
	AD (GOF)	2–8 % pacientů s aHUS	aHUS
C4	AR	kompletní deficit asi u 30 pacientů, deficit C4a nebo C4b 1 : 250	SLE, infekce, heterozygoti často asymptomatictí
C5–C8	AR	vzácné, C6 1 : 2000 u afroameričanů, C7 1 : 10 000 u marockých židů	neisseriové infekce
C9	AR	1 : 1000 v Japonsku	neisseriové infekce, často klinicky němý
Faktor B	AR	1 případ	neisseriové a pneumokokové infekce
	AD (GOF)	1–4 % pacientů s aHUS	a-HUS
Faktor D	AR	2 rodiny	bakteriální infekce
MBL	polymorfismy	5 %	klinický význam sporný, možný zvýšený sklon k infekcím a autoimunitám
MASP1	AR	vzácný	3MC syndrom
MASP2	polymorfismy	0,03 %	respirační infekce, často asymptomatický
Fikolin 3	polymorfismy	méně než 10 případů	různé fenotypy
C1 inhibitor	AD	1 : 50 000	angioedémy
Properdin	XR	vzácný	meningokokové meningitidy
MCP/CD46	AD	vzácný	a-HUS, syndrom HELLP
DAF/CD55	AR	1–2 : 1 000 000	Syndrom CHAPEL, PNH
CD59	AR	1–2 : 1 000 000	PNH
		méně než 20 případů	hemolýza, periferní demyelinizující neuropatie, mozkové příhody
CR3 (CD18/CD11b)	AR	1 : 1 000 000	LAD syndrom

Zkratky: 3MC – Malpuech, Michaels a Mingarelli-Carnevale, a-HUS – atypický hemolyticko-uremický syndrom, AD – autozomálně dominantní, AR – autozomálně recesivní, CD – cluster of differentiation, označení pro povrchovou antigení molekulu, CR – komplementový receptor, DAF – decay-accelerating factor, GOF – gain of function, mutace vedoucí ke zvýšené funkci, HELLP – hemolysis, elevated liver enzymes, low platelets, LAD – leukocyte-adhesion deficiency, MASP – serinová proteáza asociovaná s MBL, MBL – lektin vázající manózu, MCP – membránový kofaktorový protein, PNH – paroxysmální noční hemoglobinurie, XR – X-vázaný

Onemocnění sdružená s vrozenými poruchami regulačních faktorů komplementového systému

Na regulaci komplementového systému se podílí řada solubilních i membránově vázaných proteinů, které zabraňují nadměrné aktivaci, amplifikaci a tvorbě MAC. Klinické projevy deficiencie jednotlivých regulačních faktorů mají většinou velmi specifický klinický obraz. Zatímco kompletní deficit zpravidla vede ke konzumpci více složek zapojených do příslušné dráhy, obvykle s projevy imunodeficitu, haploinsuficiencie způsobuje nadměrnou lokální zánětlivou odpověď v místě poranění či akumulace imunokomplexů (5). Mezi onemocněním asociovaná s vrozenými poruchami regulačních složek komplementu řadíme řadu chorob s pestrým klinickým obrazem (2, 5, 7).

Atypický hemolyticko-uremický syndrom (aHUS) je trombotická mikroangiopatie, charakterizovaná trombocytopenií, hemolytickou anémií a renální insuficiencí. Zhruba u 50 % pacientů je možné detekovat příčinnou mutaci v genech kódujících regulační komponenty komplementového systému. Zpravidla se jedná o haploinsuficienci v genu pro faktor H (20–30 % případů), faktor I (5–10 %), nebo membránový kofaktorový protein (MCP)/CD46 (10–15 %) či gain of function (GOF) mutaci v genu pro C3 složku (2–10 %) nebo faktor B (1–4 %). Zhruba u 20 % pacientů je prokázáno